

Türkiye’de Yayınlanan Turizm ve Etik Konulu Makalelerin Bibliyometrisi (2003-2019)

Sine ERDOĞAN MORÇİN^a Büşra AŞIROĞLU^b

^a Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF, Turizm İşletmeciliği Anabilimdalı, Isparta /Türkiye (sinemorcin@sdu.edu.tr)

^b Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilimdalı, Isparta /Türkiye (asiroglubusra@gmail.com)

ÖZ

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi:

19.06.2020

Kabul Tarihi:

02.12.2020

Anahtar Kelimeler

Etik

Turizm

Bibliyometri

Makale Kategorisi: Kavramsal İnceleme

Etik, her alanda ve her sektörde bilimsel açıdan ele alınması gereken bir konudur. Turizmde etik konusu özellikle son yirmi yılda araştırmacıların ilgi gösterdiği konulardan biridir. Turizm alanında, araştırma etiğinden, çalışma etiğine kadar pek çok farklı konuda çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’deki dergilerde yayınlanan “turizm ve etik” konulu makaleleri bibliyometrik analizle incelemektir. Çalışmada incelenen makaleler, akademik.yok.gov.tr portalı kullanılarak tespit edilmiştir. Tespit edilen makaleler, yayımlandıkları dergiler, yazarlar ve yayım yılı, araştırma amacı, analizler ve sonuç başlıklarında incelenmiştir. Çalışmada ele alınan turizm ve etik konulu makaleler incelendiğinde, çalışmaların turizm işletmeleri, çalışanlar, yöneticiler, öğrenciler, akademisyenler, müşteriler, hastalar ve yerel halkı konu aldıkları ortaya çıkmıştır.

ABSTRACT

Article History

Received

19.06.2020

Accepted:

02.12.2020

Keywords

Ethic

Tourism

Bibliometrics

Article Type: Conceptual Paper

Ethics is a subject that needs to be addressed scientifically in every field and in every sector. Ethics in tourism is one of the subjects that researchers have been interested in especially in the last two decades. In the field of tourism, research ethics and work ethics are being studied in many different subjects. The purpose of this study, published in international journals comprehensive in Turkey, "tourism and ethical" on bibliometric analysis is to examine the articles. The articles examined in this study have been determined using the academic.yok.gov.tr search engine. Identified articles, journals, year of publication, research purpose, method / analysis and findings were examined. As a result, it was found out that the articles determined according to the determined criteria are about tourism enterprises, employees, managers, students, academicians, customers, patients and local people. When the articles on tourism and ethics examined in the study were examined, it was revealed that the studies focused on tourism enterprises, employees, managers, students, academics, customers, patients and local people.

***Sorumlu Yazar/ Corresponding Author:** Sine ERDOĞAN MORÇİN

E-Posta: sinemorcin@sdu.edu.tr

Önerilen Atf/ Suggested Citation:

Erdoğan Morçin, S. ve Aşıroğlu, B. (2020). Türkiye’de Yayınlanan Turizm ve Etik Konulu Makalelerin Bibliyometrisi (2003-2019). *Journal of Recreation and Tourism Research*, 7 (4), 613-641.

1. Giriş

Etik insan ilişkilerinde neyin doğru ya da yanlış olduğunu sorgulama üzerine bir anlayıştır. İnsanoğlunun neyin doğru ve yanlış olduğunu anlama yönündeki merakı, etiği insan ilişkilerinin olduğu her alana taşımıştır. Kurum ve kuruluşların davranışlarında etik, insanın çeşitli öğelerle ilişkilerindeki (insan-kurum; insan-hayvan vb.) davranışlarında etik, insanın ürettiği çeşitli hizmetlerde etik (bilim etiği, tıp etiği vb.) gibi pek çok sorgulama alanı ortaya çıkmıştır. Turizm sektöründe etik anlayışı da bu sorgulama alanlarından biridir. Turizm doğası gereği, geniş bir kitlenin ilişkiler ağını içinde barındırdığından etiğin sorgulandığı alanlardan biridir. Türkiye’de turizm ve etik konusu, son yirmi yılda araştırmacıların ilgi gösterdiği konulardan biri olmuştur.

Bibliyometrik analizler bir disiplindeki araştırmaların dönem bazında genel eğilimlerini takip edebilmek açısından, araştırmacılara yol gösteren analitik bir yaklaşıma sahiptir. Bu analitik bakış açısı, disiplin içindeki araştırmaların yıllar içindeki konu odaklarını, dergi seçimini, araştırmacılar hakkındaki bilgileri, araştırmanın türünü, araştırmanın yöntemini ve çeşitli özelliklerini bir paket halinde araştırmacıya sunmaktadır. Bu paket bilgiler, araştırmacıya konu seçimi, dergi seçimi ve yazarlarla işbirliği gibi konularda yarar sağlamaktadır (Kasemodel vd. 2016; Özel ve Kozak, 2012; Al, 2008; Kozak, 2001; Pritchard, 1969). Turizm ve etik konusunda Türkiye’de yayımlanmış çalışmaların bibliyometrisinin hazırlanması ile bu konuda çalışan araştırmacılara sistematik bilgiler sunulmuş olacaktır.

Bu çalışmada uluslararası yazında geniş bir biçimde ele alınan etik kavramının Türkiye turizm alan yazınındaki durumu Türkiye’de yayımlanan ulusal ve uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan makaleler bağlamında incelenmiştir. Çalışmanın amacı, turizm ve etik konulu çalışmaların Türkiye turizm alanyazınındaki eğilimlerini ortaya koymaktır. Bu amaçla, tespit edilen çalışmalar, yazarlar, yazar sayısı, yazarların kurumu, makalelerin konuları, araştırma yöntemleri ve bulguları başlıklarında ele alınmıştır. Çalışmanın birinci bölümünde, etik ve turizm ile ilgili alan yazına yer verilmiştir. İkinci bölümde yöntem başlığına yer verilmiş ve bibliyometrik analizin uygulanma süreci detaylı bir biçimde anlatılmıştır. Bulgular başlığında daha önce bahsedilen başlıklarda ulaşılan bilgiler tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır. Sonuç bölümünde ise, araştırmanın genel sonuçları ortaya konmuş ve öneriler geliştirilmiştir.

2. Kavramsal Çerçeve

Turizm sektörü insan-insan ve insan-doğa ilişkileriyle örülüdür. Turizmin insanı ve doğayı temel alan bu özelliği etikle ilişkili olmasını gerektirmektedir. Buna ek olarak, turizm

sektöründe misafire hizmet sunan çalışanların daima güler yüzlü olması ve iyi bir imaj sergileme zorunluluğu vardır. Çalışanların misafirlere her durumda güler yüzlü hizmet sunabilmeleri için iş tatminlerinin yüksek olması gerekmektedir. Bu da çalışanlara yönelik davranışlarda adil ve etik olmaya özen göstermekle mümkün olmaktadır (Sü Eröz ve Doğdubay, 2012; Avcı ve Küçükusta, 2009). Bununla birlikte çalışanların işletmeye olan sadakatlerinin korunması ve sürdürülebilirliğin sağlanması için de turizmde etik konusuna önem verilmelidir (Erkol Bayram, 2018). Turizm sektöründe etik ilkelere duyulan gereklilik *Global Turizm Etiği İlkelerinin* benimsenmesini sağlamıştır. Bu ilkeler, "Turizmin toplumlararası karşılıklı anlayışa katkısı, turizmin bireysel ve kolektif yönleri, sürdürülebilir gelişmenin unsuru olarak turizm, kültürel mirası kullanan ve zenginleştiren unsur olarak turizm, ülke ve toplumların refahını artıran bir faaliyet olarak turizm, turizmin geliştirilmesinde tarafların yükümlülükleri, turizme katılma hakkı, turizm hareketinde özgürlük, turizm sektöründe çalışanların ve girişimcilerin hakkı, turizmde global etik ilkelerin uygulanması" şeklindedir ([https://webunwto.s3.eu-west-](https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/unwto-website-prod-bucket-us-east-1/s3/uploads/2018/07/20180726-etik-ilkeleri-1.pdf)).

Etik, insanların toplum içinde sergiledikleri davranışları ahlaki açıdan sorgulayan bir felsefe disiplini (Kirel, 2000). Tarihin en eski dönemlerinden beri insanların sergilediği bazı davranışlar iyi-kötü veya doğru-yanlış olarak sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflamalarda kötü ve yanlış davranışlar etik dışı olarak adlandırılmaktadır. Aynı durum meslekler açısından ele alındığında meslek etiği kavramı karşımıza çıkmaktadır (Akıncı Vural ve Coşkun, 2011). Meslek etiği, etik disiplinin bir alt dalıdır ve insanların iş yaşamlarında neyi yapıp neyi yapamayacaklarına rehberlik eden prensip ve standartların toplamıdır (İşgüden ve Çabuk, 2006). Literatür incelendiğinde tıp etiği (Yıldırım ve Kadioğlu, 2007), kamu etiği (Özdemir, 2008), eğitim etiği (Aydın, 2018), muhasebe etiği (Yıldız, 2010) ve turizm etiği (Akan, 2007) gibi mesleklere özgü etik kavramlarıyla karşılaşılmaktadır. Dolayısıyla her mesleğin icra edilmesinde bir etik anlayışın olduğu söylenebilir.

Etik, göreceli bir kavramdır. Kişinin davranışlarının ortaya çıkmasında ait olduğu toplumun, örgütün, kültürel öğelerin vb. unsurların etkisi vardır. Hangi davranışların etik olup olmadığı ise toplumdan topluma, kültürden kültüre değişmektedir. (Akıncı Vural ve Coşkun, 2011). Bu nedenle, literatürde karşımıza İslami İş Etiği (Ali, 1987); Protestan İş Etiği (Furnham, 1982) gibi farklı din ve kültürlerle özgü etik anlayışları ele alan çalışmalar çıkmaktadır. Dolayısıyla, kültürlerarası düzeyde etik göreceli bir kavram olarak karşımıza çıksa da, her topluluğun kendi içinde standartları oluşmuş bir etik anlayışı olduğu söylenebilir. Diğer taraftan, etik herkes için gereklidir. Dolayısıyla turizm sektörü içinde yer alan aktörlerin etik standartlarının

olmaması düşünülemez (Koçoğlu ve Avcı, 2018). Turizm sektörü içinde etik olarak yaklaşılması gereken özellikle dört unsur vardır. Bunlar: doğal çevre, sosyal çevre, turistler ve çalışanlardır (Payne ve Dimanche, 1996). Bu dört önemli unsura etik yaklaşılmaması turizm sektöründe yaşanan sorunların temelini oluşturmaktadır. Turizmin sürdürülebilirliğinin korunması ve ekonomik faydalarından yararlanılmaya devam edilmesi için, bu dört unsurun içinde bulunduğu durumlarda etik bir yaklaşım sergilenmelidir (Aslan ve Kozak, 2006).

Turizm ve etik konusunda yapılan çalışmalar incelendiğinde, çalışmaların turizm (Doğdubay ve Karan, 2015; İlban vd. 2016; Gönenç, 2016; Akoğlan Kozak ve Şahin, 2018; Olcay vd., 2018), turizm eğitimi (Pelit ve Arslantürk, 2011; Kara ve Arslantürk, 2013; Şeker ve Unur, 2018; Türkmendağ vd., 2018; Koçoğlu ve Avcı, 2018), turizm pazarlaması (Şahin, 2011; Sü Eröz ve Doğdubay, 2012; Şahin Ören, 2017; Güllü ve Aşar, 2018) ve turizmde yönetim ve organizasyon (Ünlüönen ve Arslan, 2012; Yeşiltaş vd., 2012; Kugun vd., 2013; Tuna vd., 2012; Tuna ve Yeşiltaş, 2014; Olcay ve Sürme, 2015; Altay ve Dedeoğlu, 2016; Dedeoğlu vd., 2016; Şahin vd., 2016; Şentürk, 2017; Erkol Bayram, 2018; Kavkalı ve Yeşiltaş, 2018; Seçilmiş ve Ceylanlar, 2018; Türk ve Akbaba, 2018) alanlarında yoğunlaştığı görülmektedir. Ulusal yazında, turizm ve etik konusunda yapılan araştırmalarda, turizm ve etik konusunda yapılan bildirimleri konu alan bir çalışmaya rastlanmıştır. Ancak makaleleri konu alan bir bibliyometrik analize rastlanmamıştır. Bununla birlikte etik konusunun bir alt dalı kabul edilen kurumsal sosyal sorumluluk ile ilgili bir bibliyometrik analize rastlanmıştır. Boğan vd. (2018) tarafından yapılan bu araştırmada turizm alanında yapılmış kurumsal sosyal sorumluluk ile ilgili makalelerin bibliyometrik analizi yapılmıştır.

Bibliyometrik analiz, bir alanda ortaya koyulan çalışmaların belirlenen niteliklerini matematiksel ve istatistiksel yöntemler kullanarak incelemektir (Pritchard, 1969). Buna ek olarak, bibliyometri bilimsel yayınların etkinliğinin ortaya koyulmasını sağlayan bir metottur. Son yıllarda, özellikle de 1990 yılından sonra, pek çok alanda bibliyometrik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır (Al, 2008). Turizm alanında da bibliyometrik araştırmalar hızlı bir şekilde artış göstermektedir (Bayram, 2019). Bibliyometrik araştırmalar ile bir alandaki literatür nicel hale getirilmekte ve alandaki güncel eğilimler ortaya koyulabilmektedir (Kasemodel vd., 2016). Bilim alanlarında belirli aralıklarla yapılan bibliyometrik analizler, alandaki gelişimin ve konu seçimlerinin saptanması açısından da önemlidir (Kozak, 2001). Buna ek olarak, belirli bir alanda yayımlanan çalışmaların bibliyometrik özelliklerinin saptanması, araştırmacıların alanı daha yakından tanımalarına ve alanın yapısı ile ilgili bilgilere ulaşmalarına imkan sağlamaktadır (Özel ve Kozak, 2012).

Turizm alanında yapılan bibliyometrik çalışmalardan bazıları Hall, 2011; Özel ve Kozak, 2012; Çiçek ve Kozak, 2012; Cevizkaya vd., 2014, Koc ve Boz, 2014; Ruhanen vd., 2015; Temizkan vd, 2015; Koseoglu vd.2016; Bozok vd., 2017; Yılmaz, 2017; Okumus vd., 2018; Tayfun vd., 2018; Boğan vd., 2018 ve Nebioğlu, 2019'dur.

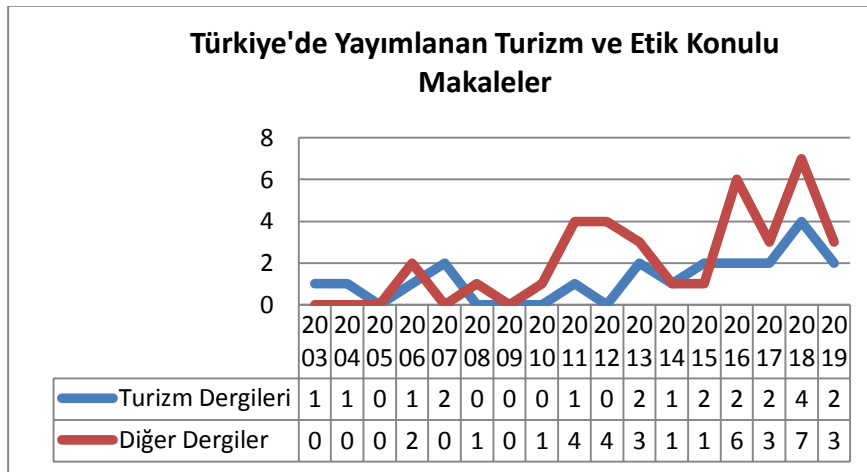
3. Yöntem

Bu çalışma nitel bir araştırmadır. Elde edilen veriler bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiştir. İncelenen makaleler, akademik.yok.gov.tr veri tabanı taranarak tespit edilmiştir. Bu veritabanının tercih edilme nedeni araştırmacıların bu portala, doçentlik başvurusu ve akademik teşvik başvurusu gibi süreçlerde çalışmalarını yükleme zorunluluğun olmasıdır (Boğan vd., 2018). Tarama sonucunda veritabanında 98 makale olduğu görülmüştür. Ancak detaylı inceleme yapıldığında, tekrar eden çalışmaların olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, veritabanında ismi olmasına rağmen 8 makalenin çalışmanın belirlenen tarih aralıklarından (2003-2019) daha önce yayımlandığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu çalışmalar da kapsam dışında bırakılmış ve toplamda 57 makale incelemeye alınmıştır. Çalışma verilerinin toplanmasında, 2019 yılına kadar yayımlanan makaleler dikkate alınmıştır. 2020 yılı halen devam ettiği için ve çalışmanın yayımlanmasından sonra etik ve turizm konulu bir makale yayımlanabileceği için 2020 yılındaki çalışmalar kapsam dışında bırakılmıştır.

4. Bulgular

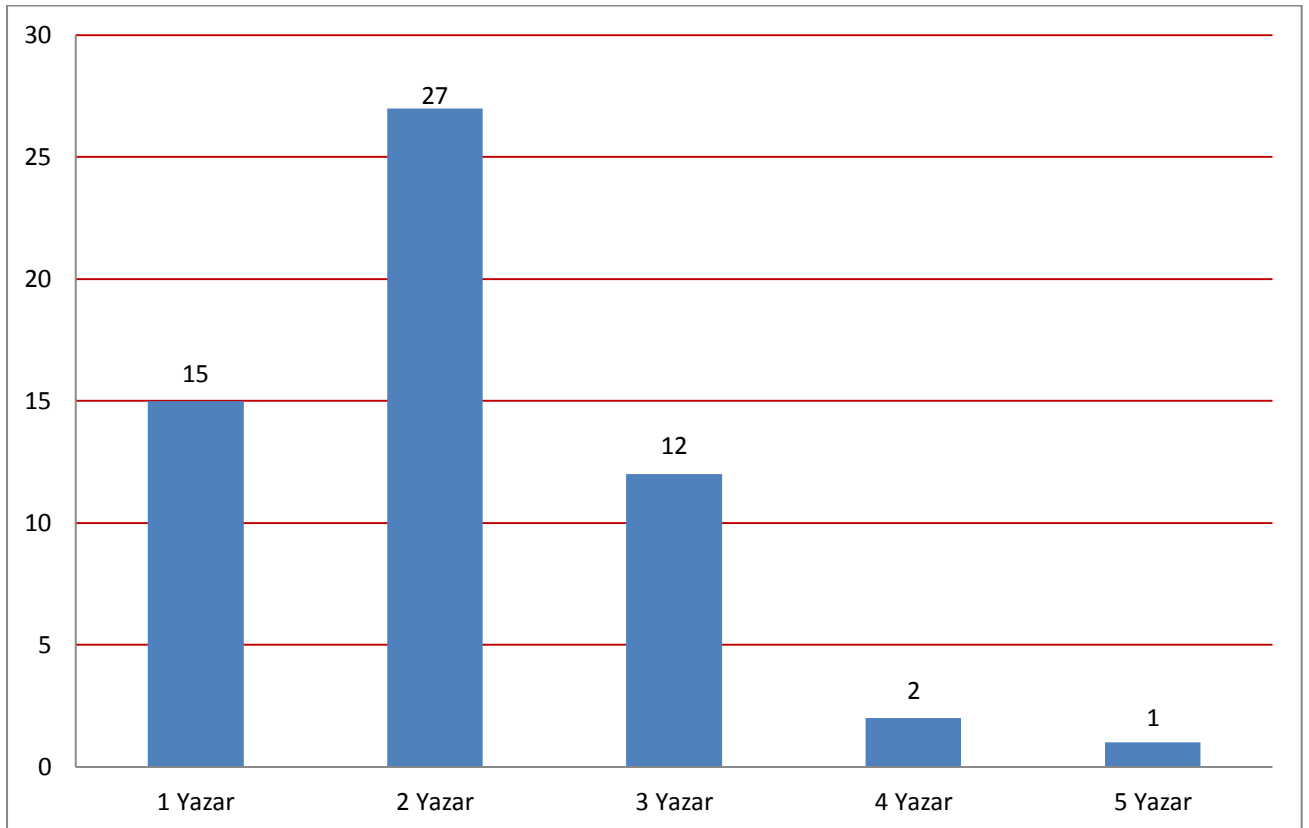
Şekil 1'de etik ve turizm kavramını içeren makaleler yer almaktadır. Makaleler turizm dergilerinde yayımlananlar ve diğer dergilerde yayımlananlar olmak üzere iki kategoride ele alınmış ve yıllara göre dağılımları incelenmiştir.

Şekil 1. Makalelerin Yıllara ve Dergi Türüne Göre Dağılımı

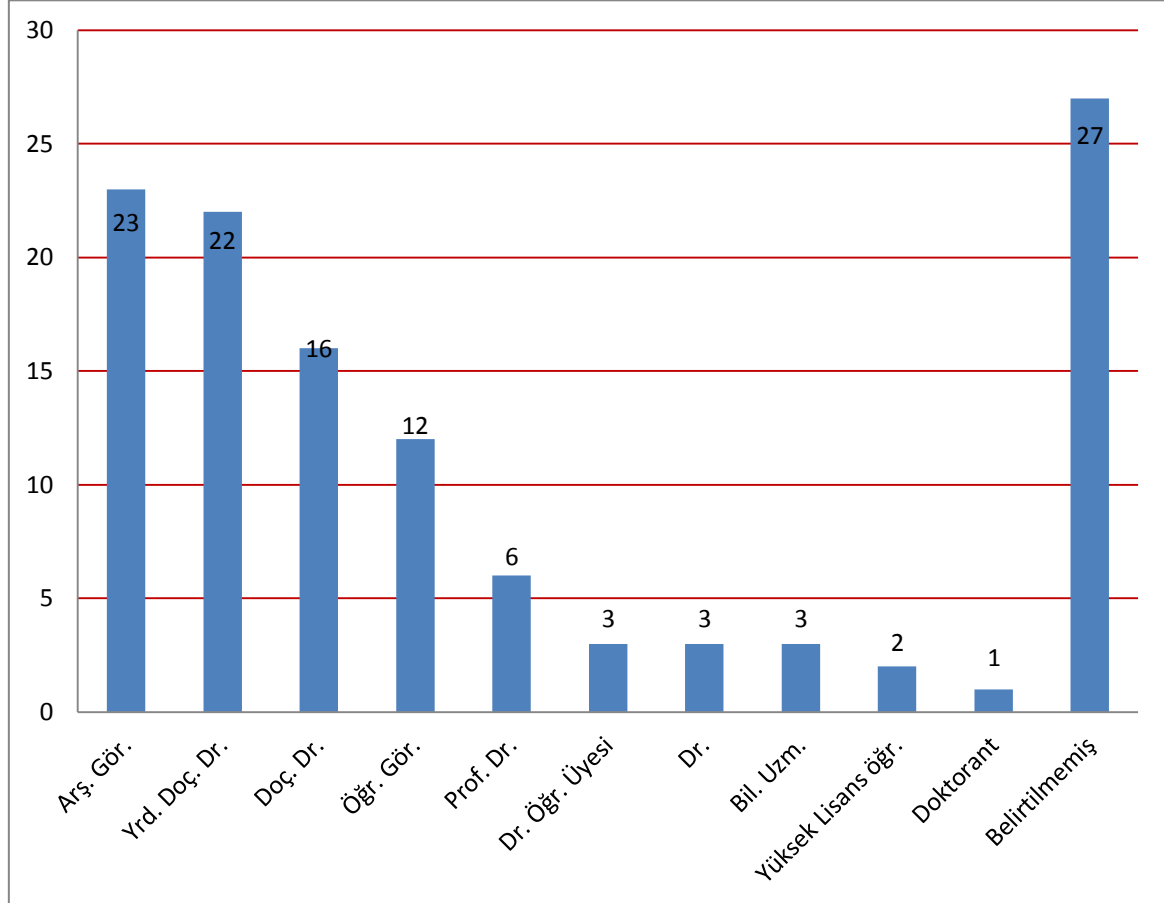
Şekil 1 incelendiğinde, diğer dergilerde yayımlanan turizm ve etik konulu makalelerin sayısının, turizm dergilerinde yayımlanan turizm ve etik konulu makalelerden fazla olduğu görülmektedir. 2003 ve 2004 yıllarında turizm dergilerinde 1 makale yayımlanmıştır. 2006 yılında turizm dergilerinde 1, diğer dergilerde 2 makale yayımlanmıştır. 2007 yılında turizm dergilerinde 2 makale yayımlanmıştır. 2008 ve 2010 yıllarında diğer dergilerde 1 makale yayımlanmıştır. 2011 yılında turizm dergilerinde 1 diğer dergilerde 4 makale yayımlanmıştır. 2012 yılında diğer dergilerde 4, 2013 yılında turizm dergilerinde 2; diğer dergilerde 3, 2014 yılında her iki dergi türünde 1'er tane makale yayımlanmıştır. 2015 yılında turizm dergilerinde 2; diğer dergilerde 1, 2016 yılında turizm dergilerinde 2 diğer dergilerde 6 makale yayımlanmıştır. 2017 yılında turizm dergilerinde 2 diğer dergilerde 3 ve 2018 yılında turizm dergilerinde 4; diğer dergilerde ise 7 makale yayımlanmıştır. 2019 yılı itibariyle, turizm dergilerinde 2, diğer dergilerde ise 3 adet turizm ve etik konulu makale yayımlanmıştır. Yıllara göre dağılım incelendiğinde her iki dergi türünde de makale sayılarının giderek arttığı görülmektedir. Her iki dergi türünde de en fazla makale 2018 yılında yayımlanmıştır. Makalelerin yazar ve çok yazarlılık durumlarına şekil 2'de yer verilmiştir.

Şekil 2. Makalelerin Yazar Sayılarına Göre Dağılımları

Şekil 2 incelendiğinde, araştırma kapsamında incelenen makalelerin 15’inin tek yazarlı, 27’sinin iki yazarlı, 12’sinin ise üç yazarlı olduğu görülmektedir. Dört ve beş yazarlı makale sayısının sınırlı sayıda olduğu gözlemlenmektedir. Belirlenen tarih aralıklarında (2003-2019) incelenen çalışmalarda beşten fazla yazarlı makale yayınlanmamıştır. Şekil 3’te yazarların unvanlarına göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Şekil 3. Yazarların Unvanlarına Göre Dağılımları

2003-2019 yılları arasında Türkiye’deki dergilerde yayımlanan turizm ve etik konulu makaleler incelendiğinde, yazarların en çok “Araştırma Görevlisi”, en az “Doktorant” unvanına sahip olduğu tespit edilmiştir. İncelenen çalışmalarda 27 yazarın unvanını belirtmemiştir. Yapılan analizde, yazarların makalelerin yayımlandığı tarihteki unvanları dikkate alınmıştır.

Çalışmada makalelerde kullanılan anahtar kelimeler incelenmiştir. Anahtar kelimelere ilişkin dağılımlara tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Makalelerde Kullanılan Anahtar Kelimelerin Dağılımı

Anahtar Kelime	f	Anahtar Kelime	f
Etik	22	Sınır departmanlar, hizmetlerin özellikleri, etkileşim, pazarlama ,turizm pazarlamasında etik, etik politikalar, etik uygulamalar, işletme etiği, Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü, profesyonel turist rehberi, rehberlik, meslek örgütleri, etik ilkeler, etik sorunlar, etik davranış niyeti, öğrenci algılamaları, öğretim üyeleri, etik iklim, SWOT analizi, pazarlama karma elemanlarında etik, Atatürk Üniversitesi, engelli müşteriler, kişilik özellikleri, dini yönelim, öğrenci etiği, turizm öğrencisi, etik değerler, turizm personeli, otobüs kaptanı, paket turlar, yerli turistler, etik örgüt kültürü, sorun bildirme davranışları, bilgi ifşası, sosyal sorumluluk, Ulusal Turizm Kongresi, bibliyometrik analiz, yapıcı ses çıkartma davranışı, pazarlamada etik, Kastamonu, etik karar verme, sosyal medya, turistik ürün, geçerlilik ve güvenilirlik, örgütsel sapma davranışı, mesleki etik, paraya olan tutum, otantik liderlik, manevi liderlik, karizmatik liderlik, dönüşümcü liderlik, Makyavelizm, dağıtım adaleti, prosedür adaleti, etkileşim adaleti, çevresel duyarlılık, çevre sorunları, çevre koruma, etik kod, etik karar, iş performansı, yönetici ve işgören etik davranışları, çalışma süresi, örgütsel vatandaşlık davranışı, medikal turizm, sağlık hizmetleri, tıp hukuku, tıp etiği, turizm yazını, bilimsel etik, bilimsel çalışma, öğretim elemanı, hasta güvenliği, web tabanlı pazarlama etiği, web tabanlı pazarlama yapan seyahat acentaları, internet kullanıcıları, seyahat acentası tüketicileri, faydacı etik, turist rehberliği, turist rehberleri, turizmde küresel etik kodlar, konaklama ve seyahat işletmeleri, web uygulamaları, Kayseri, etik liderlik davranışı, helal turizm, psikolojik kontrat ihlali, helal otel, örgütsel etik, örgütsel etik değerler, İstanbul, restoran işletmeleri, servis iklimi.	1
Etik liderlik	10		
Turizm	9		
Otel işletmeleri	8		
Örgütsel bağlılık	6		
Pazarlama etiği	4		
Turizm etiği	4		
İş etiği	3		
Etik davranış	3		
Konaklama işletmeleri	3		
Turizm işletmeleri	3		
Örgütsel adalet	3		
Etik algı	3		
Yönetmelik etik	2		
Turizmde etik	2		
Etik kurallar	2		
Meslek etiği	2		
Etik sorunlar	2		
Etik davranışlar	2		
Seyahat acentaları	2		
İşe yabancılaşma	2		
İşten ayrılma niyeti	2		
Örgütsel özdeşleşme	2		
Yiyecek içecek işletmeleri	2		
Etik niyetler	2		
Algılanan etik problem	2		
Eğitim	2		
Örgüt kültürü	2		
Etik ikilem	2		
Turizm öğrencileri	2		
Cinsiyet	2		
İş tatmini	2		
Örgütsel sinizm	2		
Sağlık turizmi	2		
Birey-örgüt uyumu	2		

Tablo 1 incelendiğinde, İncelenen makalelerde toplam 222 anahtar kelime yer almaktadır. 57 makalenin 2'inde anahtar kelime yer almamaktadır. Makalelerde en çok kullanılan anahtar kelimeler “etik” (22 kez), “etik liderlik” (10 kez), “turizm” (9 kez), “otel işletmeleri” (8 kez), “örgütsel bağlılık” (6 kez), “pazarlama etiği” (4 kez), “turizm etiği” (4 kez), “iş etiği”, “etik davranış”, “konaklama işletmeleri”, “turizm işletmeleri”, “örgütsel adalet” ve “etik algı” (3'er kez) şeklindedir. “Yönetmel etik”, “turizmde etik”, “etik kurallar”, “meslek etiği”, “etik sorunlar”, “etik davranışlar”, “seyahat acentaları”, “işe yabancılaşma”, “işten ayrılma niyeti”, “örgütsel özdeşleşme”, “yiyecek içecek işletmeleri”, “etik niyetler”, “algılanan etik problem”, “eğitim”, “örgüt kültürü”, “etik ikilem”, “turizm öğrencileri”, “cinsiyet”, “iş tatmini”, “örgütsel sinizm”, “sağlık turizmi” ve “birey-örgüt kültürü” anahtar kelimeleri ise 2'şer kez kullanılmıştır. makalelerde kullanılan anahtar kelimelere ilişkin bilgiler yer almaktadır. Makalelerde en çok kullanılan 125 anahtar kelime ile oluşturulan kelime bulutu Şekil 4.'te gösterilmektedir.

Şekil 4. Anahtar Kelimeler İle Kelime Bulutu

Şekil 4 incelendiğinde, makalelerde en çok yer alan anahtar kelimelerin kullanım sıklığı sırasıyla “etik”, “etik liderlik”, “turizm”, “otel işletmeleri”, “örgütsel bağlılık”, “pazarlama etiği”, “turizm etiği”, “iş etiği”, “etik davranış”, “konaklama işletmeleri”, “turizm işletmeleri”, “örgütsel adalet”, “etik algı” olduğu görülmektedir. Makalelerin sayfa sayısına göre dağılımı tablo 2’ de gösterilmektedir. Makaleler 1-10, 11-20 ve 21+ sayfa sayısına sahip olan makaleler olarak sınıflandırılmıştır.

Tablo 2. Makalelerin Sayfa Sayısına Göre Dağılımı

Sayfa Sayısı	f	%
1-10	5	8,7
11-20	31	54,3
21+	21	36,8
Toplam	57	100

Tablo 2 incelendiğinde, yapılan incelemelere göre makalelerin en çok %54,3 ile 11-20 sayfa aralığında, en az %8,7 ile 1-10 sayfa aralığında yazıldığı gözlemlenmektedir. Araştırma kapsamına dahil edilen makaleler, dergi, makale adı, yazar ve yıl bilgisi, amaç, analiz ve sonuç başlıkları ile tablo 3’te incelenmiştir.

Tablo 3. Türkiye’de Turizm Dergilerinde Yayımlanan Turizm ve Etik Konulu Makaleler

DERGİ	MAKALE ADI	YAZAR/ YIL	AMAÇ	ANALİZ	SONUÇ
Gazi Üniversitesi Ticaret Ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi	Yönetici etik davranışlarının değerlendirilmesinde cinsiyet faktörü: Ankara’daki otel işletmelerinin sınır departmanlarında ampirik bir araştırma	Tarakçıoğlu , 2003	Yönetici etik davranışlarının, sınır birimi işgörenleri tarafından değerlendirilmesi.	Faktör Analizi, Betimsel İstatistikler	Araştırma kapsamında incelenen otellerin yöneticileri, önemli düzeyde etik ihlaller yapmaktadırlar.
Turizm Akademik Dergisi	Turizm pazarlamasında karşılaşılan etik sorunlar: hizmet pazarlama karmaşı elemanları kapsamında teorik bir inceleme	Pelit ve Güçer, 2004	Turizm pazarlamasında karşılaşılan etik sorunların incelenmesi	Kavramsal	Turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin pazarlama faaliyetlerin etik kodların ne derece uygulandığının tespit edilmesine yönelik araştırmalar yapılmalıdır.
Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi	Otel yöneticilerinin etik politika ve yöntemlere yaklaşımları üzerine ampirik bir araştırma	Sarışık, Akova ve Çontu, 2006	Otel yöneticilerinin otellerdeki etik politika ve yöntemler ile etik uygulamalar konusundaki görüş ve algılamalarını ortaya çıkarmak	Kruskal-Wallis, Mann Whitney-U	Yöneticilerin yöneticilik deneyimleri dikkate alındığında, etik politikaların uygulanması konusunda anlamlı farklılıklar bulunmamakla birlikte, eğitim düzeyleri açısından özellikle “etik politika ve yöntemlerin departmanın etiğe uygun davranış tarzını belirlemesi” konusunda görüş farklılıkları ortaya çıkmıştır.
Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi	Uygulama açısından iş etiği kuralları ve evrensel turizm etiği ilkeleri	Akan, 2007	Turizm etiği evrensel ilkelerinin uygulanmasının yaygınlık kazanması için gerekli düzenlemelerin tartışılması	Kavramsal	Dünya turizm etik ilkelerinin uygulanmasında tüm paydaşların katılımı ve desteği gerekmektedir.
Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi	Profesyonel turist rehberliğinde mesleki etik üzerine bir inceleme	Yarcan, 2007	Profesyonel turist rehberliği mesleğinin ilkeleri konusunda tartışmak ve kavramsal bir değerlendirmeye meslek etiği ilkelerinin geliştirilmesi için bir çerçeve oluşturmak	Kavramsal	Profesyonel turist rehberleri, rehberlik etik ilkelerinin oluşturulma ve geliştirilme süreçlerinde yer almalıdır.
Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi	Pazarlama faaliyetlerinde etik karar verme süreci seyahat acentası çalışanları üzerinde bir araştırma	Şahin, 2011	İstanbul’daki seyahat acentalarında çalışanların etik tutumlarının ve etik sorunlardan etkilenme düzeylerinin tespitini yapmak	Faktör Analizi, T Testi, ANOVA, Korelasyon, Regresyon Analizi	Çalışanların etik değerlere olan tutumlarının olumlu olduğu fakat işletmelerde etik konusunda yeterli eğitim alınmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 3. Türkiye’de Turizm Dergilerinde Yayımlanan Turizm ve Etik Konulu Makaleler (Devam)

Dergi	Makale Adı	Yazar/Yıl	Amaç	Analiz	Sonuç
Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi	Turizm araştırmalarında etik üzerine (Kitap çevirisi)	Çetinkaya, 2013	Dean MacCannell tarafından yazılan ‘‘The Ethics Of Sighting’’ kitabının çevirisi.	x	x
Gazi Üniversitesi Ticaret Ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi	Öğrencilerin öğretim üyelerinin davranışlarını etik çerçevesinde algılamaları üzerine bir araştırma	Kara ve Arslantürk , 2013	Üniversite yaşamını karakterize eden öğretim elemanı-öğrenci ilişkisinde eğitimcilerin etik sorumluluklarını öğrencilerin algılamalarına başvurarak belirleyebilmek	Faktör Analizi	Öğretim elemanlarının öğrencileri ile olan ilişkilerinde yetkinlik, tutarlılık ve adil davranma boyutlarının temel etik sorumluluklar olarak görüldüğü tespit edilmiştir.
Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi	Etik iklim işe yabancılaşma ve örgütsel özdeşleşmenin işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisi: Otel işletmelerine yönelik bir araştırma	Tuna ve Yeşiltaş, 2014	Etik iklim, işe yabancılaşma ve örgütsel özdeşleşmenin işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisini araştırmak	Açımlayıcı Faktör Analizi, Korelasyon Analizi, Ki Kare	Özdeşleşme ile işten ayrılma niyeti arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Egoizm etik belirleyicisini temsil eden kişisel çıkar etik iklimi ile örgütsel özdeşleşme arasında negatif yönlü bir ilişki ve egoist temelli etik iklim türlerinin yaygınlaşmasının işe yabancılaşma üzerinde de etkileri olduğu tespit edilmiştir.
Turizm ve Gastronomi Çalışmaları Dergisi	Yiyecek içecek işletmelerinde etik uygulamaların SWOT analizi ile değerlendirilmesi	Doğdubay ve Karan, 2015	Yiyecek-içecek işletmelerindeki etik dışı davranışlar ve etik uygulamaların işletmeler açısından sonuçlarını SWOT analizi ile incelemek	SWOT Analizi	İşletmelerinin faaliyetlerinde etik davranışları işletme açısından öncelikli olarak maliyet oluştursa da uzun vadede işletmenin karlılığını yükseltmekte, rekabette üstünlük elde edilmekte, işletme sorumluluklarını yerine getirerek olumlu imaj yaratmaktadır.
Rekreasyon ve Turizm Araştırmaları Dergisi	İşletmelerin etik uygulamalarının tüketici satın alma davranışlarına etkisi üzerine bir araştırma	Aysen, 2015	İşletmelerin etik uygulamalarının tüketici satın alma tutum ve davranışlarını etkileme durumunun tüketicilerin demografik özelliklerine göre farklılık gösterme düzeyini ortaya çıkarmak	T Testi, Varyans Analizi	İşletmelerin etik uygulamalarına yönelik tüketici tutum ve satın almalarının, demografik özelliklere göre anlamlı biçimde farklılaşmadığını göstermektedir. Ancak bulgular, işletmelerin etik dışı uygulamalarının, tüketici satın alma davranışlarına olumsuz yönde etki ettiğini ortaya çıkarmıştır.

Tablo 3. Türkiye’de Turizm Dergilerinde Yayımlanan Turizm ve Etik Konulu Makaleler (Devam)

Dergi	Makale Adı	Yazar/Yıl	Amaç	Analiz	Sonuç
Turizm ve Araştırma Dergisi	Potansiyel iş gücü olarak turizm öğrencilerinin etik eğilimlerinin belirlenmesi: Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesine Yönelik bir uygulama	Aydın, Şimşek ve Çilesiz, 2016	Gelecekte turizm sektöründe çalışabilecek öğrencilerin hangi konulara etik açıdan ne kadar önem verdiklerini araştırmak	Açımlayıcı Faktör Analizi	Öğrenciler, konaklama işletmelerinde görülebilecek personel davranışlarının etik açıdan doğruluğunu veya yanlışlığını değerlendirebilme bilgisine ve yeteneğine sahiptirler.
Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi	Engelli müşterilerin konaklama işletmelerine ilişkin etik tutum ve beklentilerinin belirlenmesi	İlban, Akkılıç, Varol ve Güleç, 2016	Algılanan etik problem, firmaya ilişkin genel tutum ve etik niyetler arasındaki olası doğrusal ilişkileri tespit etmek.	Açımlayıcı Faktör Analizi, ANOVA, Regresyon Analizi, Scheffe Post Hoc Analizi, Korelasyon Analizi	Konaklama işletmelerinin engelli tüketicilere yönelik yaptıkları reklam ve tanıtımlarda doğru, yanlış veya eksik bilgi sunmaları durumunda, cevaplayıcıların etik problem algılama düzeyleri değişmektedir.
Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi	Etik liderliğin belirleyicileri olarak kişilik örgüt kültürü ve dini yönelim: Antalya’daki dört ve beş yıldızlı otellerde bir uygulama	Şentürk, 2017	Kişilik, örgüt kültürü ve dini yönelim değişkenlerinin etik liderlik oluşumundaki etkilerini belirlemek	Açımlayıcı Faktör Analizi, Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi	Etik liderlik eğilimini açıklamaya yönelik ortaya koyulan değişkenlerden en önemli yordayıcının kişilik özellikleri olduğu ortaya çıkmıştır.
Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi	Lisans düzeyinde eğitim alan turizm öğrencilerin etik yargılarının incelenmesi	Şeker ve Unur, 2018	Lisans düzeyinde eğitim alan turizm öğrencilerinin etik yargılarının bazı değişkenlere göre incelenmesi	Açımlayıcı Faktör Analizi, Ki Kare, Cronbach's Alpha, Korelasyon Analizi	Öğrencilerin etik yargılarının cinsiyete, ailenin gelir seviyesine, anne baba tutumuna, annenin eğitim seviyesine, sınıflarına ve büyüdükleri yere göre anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.
Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi	Etik değerler ve örgütsel bağlılık ilişkisi üzerine turizm işletmeleri örneğinde bir araştırma	Erkol Bayram, 2018	Farklı turizm işletmelerinde çalışan personelin etik değerlere yönelik tutumları ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi	Faktör Analizi, Korelasyon Analizi	Turizm işletmeleri personelinin etik değerlere yönelik tutumları ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasında pozitif yönlü, anlamlı ve zayıf bir ilişki olduğu saptanmıştır.
Seyahat ve Turizm Araştırmaları Dergisi	Otobüs kaptanlarının yerli turistlerin etik dışı davranışlarını değerlendirmeleri üzerine bir araştırma	Efendi ve Karakaş Tandoğan, 2018	Yerli turistlerin etik dışı davranışlarının otobüs kaptanlarının görüşleri doğrultusunda saptanması	İçerik Analizi	Paket turlara katılan turistlerin etik kurallara aykırı davranışları tur sürecinde olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Tablo 3. Türkiye’de Turizm Dergilerinde Yayımlanan Turizm ve Etik Konulu Makaleler (Devam)

Dergi	Makale Adı	Yazar/Yıl	Amaç	Analiz	Sonuç
Turizm Akademik Dergisi	Etik örgüt kültürünün sorun bildirme davranışına etkisi: Ankara ilinde faaliyet gösteren dört ve beş yıldızlı otellerde uygulama	Kavkalı ve Yeşiltaş, 2018	Kurumsal etik kültürün sorun bildirme davranışları üzerindeki etkisini belirlemek	Açımlayıcı Faktör Analizi, Korelasyon, Regresyon Analizi	Etik kültürün şeffaflık boyutunun dışsal sorun bildirme üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmış, bununla birlikte içsel sorun bildirme ve kayıtsızlık boyutları üzerinde etkisi olmadığı tespit edilmiştir.
Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi	Bilgi ifşası (whistleblowing) ve etik ikilem üzerine çıkarımlar	Akoğlan Kozak ve Şahin, 2018	Turizmde bilgi ifşası ve buna bağlı yaşanan etik ikilemlerle ilgili kavramsal çıkarımlara ulaşılması	Kavramsal	Turizm alanyazınında yaşanan etik sorunlara sık sık yer verildiği, ancak, bu sorunların giderilmesi için çalışanların nasıl davrandığı, etik olanı yapıp yapmama konusundaki tercihleri bağlamında ciddi bilgi boşlukları olduğu gözlenmiştir.
Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi	Etik ve sosyal sorumluluk konulu bildirilerin bibliyometrisi: ulusal turizm kongreleri örneği (2009-2017)	Baytok, Çetin, Boyraz, Mutlu ve Katırcıoğlu, 2019	Ulusal Turizm Kongrelerinde etik ve sosyal sorumluluk konulu bildirileri değerlendirmek.	Bibliyometri	Etik ve sosyal sorumluluk konulu bildirilerin kongrelerdeki temsil oranı çok düşük düzeydedir.
Turizm Akademik	Etik liderlik ile işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkide yapıcı ses çıkartma davranışının aracı rolü	Erdoğan Aracı, 2019	Etik liderlik ile işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkide yapıcı ses çıkartma davranışının aracı etkisini belirlemek	Yapısal Eşitlik Modeli	Etik liderlik ile işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkide yapıcı ses çıkartma davranışının tam aracılık etkisi vardır.

Tablo 3 incelendiğinde, turizm alanındaki dergilerde yayımlanan turizm ve etik konulu makalelerde daha çok nicel yöntemin tercih edildiği ortaya çıkmıştır. Türkiye’deki diğer dergilerde yayımlanan turizm ve etik konulu makaleler tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Türkiye’de Diğer Dergilerde Yayımlanan Turizm ve Etik Konulu Makaleler

Dergi	Makale Adı	Yazar, Yıl	Amaç	Analiz	Sonuç
Ege Akademik Bakış	Turizmde gelişme ve tik sorunları: üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma	Aslan ve Kozak, 2006	Turizm sektöründe çalışacak öğrencilerin gelecekte karşılaşabilecekleri etik sorunlara karşı değerlendirmelerini belirlemek.	Faktör	Öğrenciler çevre ve sosyo-kültürel ilişkileri konu alan senaryoları, pazarlama ve çalışan ilişkilerini konu edinen senaryolara göre daha etik bulmaktadır.
Pazarlama Dünyası Dergisi	Seyahat acentelerinin pazarlama faaliyetlerinde karşılaşılan etik sorunlar ve çözüm önerileri	Zengin ve Şen, 2006	Seyahat acentelerinin karşılaştıkları etik sorunların tespit edilmesi	Ki-Kare, Frekans	Ulaşım altyapısının geliştirilmesi ve havayolu ulaşımına yatırım yapılması gerekmektedir.
Sosyal Bilimler Dergisi	Turizm eğitimi alan öğrencilerin etik algılamaları üzerine bir araştırma	Akova ve Çalık, 2008	Turizm eğitimi alan lisans ve lisansüstü öğrencilerin etik dışı uygulamaları nasıl algıladıklarının belirlenmesi.	Betimsel istatistikler, varyans analizi	Cevaplayıcıların turizmde gerçekleşen etik dışı davranışlara katılmadıkları ortaya çıkmıştır.
Kastamonu Eğitim Dergisi	Yiyecek içecek işletmelerinde satış geliştirme ve etik: Kastamonu ili örneği	Doğan, Şanlıer ve Tuncer, 2010	Kastamonu il merkezinde bulunan yiyecek-içecek işletmelerinin müşteri çekmek için uyguladıkları satış çabalarını ve bu çabaların müşteriler tarafından etik olarak algılanıp algılanmadığını tespit etmek.	Frekans, Yüzde Analizi, Aritmetik ortalama, ANOVA, T Testi	Bireylerin tanıtım ve halkla ilişkiler satış çabasında en fazla katıldıkları etik dışı davranış; çalışanların ve işyeri sahiplerinin işyeri ve çevre hakkında doğru tanıtım yapmamasıdır.
Ege Akademik Bakış Dergisi	Tüketicilerin seyahat acentalarına ilişkin etik algıları ve niyetlerini belirlemeye yönelik bir araştırma	Özbek, Akkılıç ve İlban, 2011	Algılanan etik problem, firmaya ilişkin genel tutum ve etik niyetler arasındaki olası doğrusal ilişkileri tespit etmek	Açımlayıcı Faktör Analizi, ANOVA, Regresyon Analizi, Korelasyon Analizi	Acentaya ilişkin genel tutum ile acenta hizmetlerini satın alma niyeti ve algılanan etik problem ile acenta hizmetlerini satın alma niyeti arasında güçlü doğrusal ilişkiler tespit edilmiştir.
Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi	Turizm işletmelerinin iş etiğine yönelik uygulamalarının çalışma yeri tercihindeki önemi turizm öğrencileri üzerinde bir araştırma	Pelit ve Arslantürk, 2011	Turizm sektöründeki işletmelerin iş etiğine ilişkin uygulamalarının, üniversite düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin çalışacakları işletme tercihlerindeki önem derecesini belirleyebilmek	Anket / T Testi, ANOVA, Kolmogoro v-Smirnow Testi,	Öğrenciler ileride çalışacakları işletmeleri tercih ederken etik uygulamalar kapsamındaki işletme uygulamalarını önemstediklerini belirtmişlerdir.
Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	Etik karar verme ve cinsiyet farklılıkları üzerine bir araştırma	Akbaba ve Erenler, 2011	Turizm öğrencilerinin etik karar verme süreçlerinin hangi faktörlerden etkilendiğini, öğrencilerin yaşamlarındaki durumlara ilişkin etik değerlendirmelerinin cinsiyete göre farklılık yaratıp yaratmadığını ortaya koymak	Betimsel İstatistikler, Ki Kare	Cinsiyet faktörünün etik karar verme davranışı üzerinde önemli derecede farklılık yaratmadığını ortaya konmuştur.

Tablo 4. Türkiye’de Diğer Dergilerde Yayımlanan Turizm ve Etik Konulu Makaleler (Devam)

Dergi	Makale Adı	Yazar/Yıl	Amaç	Analiz	Sonuç
Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Otel işletmelerinde önbüro çalışanlarının etik algılamalarına yönelik bir araştırma	Yılmaz ve Bahadır, 2011	Otel işletmelerinde önbüro çalışanlarının etik algılamalarını ve görüşlerini ortaya çıkarmak	Yüz Yüze Görüşme / İlişkisel tarama yöntemi	Konaklama işletmelerindeki çalışanların etik algılama düzeylerinin genelde kabul edilebilir düzeyde olduğu, işletme yönetici ve patronlarının emir ve görüşlerinden etkilendiği, bununla beraber etik algı düzeyinde çalışanların kişiliğinin önemli bir yeri olduğu ortaya çıkmıştır.
Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Turistik ürün tercihinde sosyal medyanın rolü ve etik ilişkisi	Sü Eröz ve Doğdubay, 2012	Turizm işletmelerinde sosyal medyanın pazarlama etiği kapsamında fonksiyonunu açıklamak.	Kavramsal	Sosyal medya kavramı, turizm işletmelerince de özellikle işletmelerin pazarlanması alanında etkin bir şekilde faydalanılan bir platform olarak ortaya çıkmaktadır.
Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi	Etik liderlik ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması: Antalya örneği	Tuna, Bircan ve Yeşiltaş, 2012	Etik liderlik uygulamalarının ölçülmesi ve etik liderlik olgusuna yapısal ve denemesel bir tanımlama getirilmesi	Kendall W testi, Faktör Analizi, Madde Analizi, T Testi	Etik liderlik ölçeğinin Türkiye’de etik liderlik uygulamalarını ölçebilecek nitelikte olduğu ve yeterli geçerlilik ve güvenilirliğe sahip olduğu tespit edilmiştir.
Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Etik liderlik ve örgütsel adaletin örgütsel sapma davranışları üzerindeki etkisi	Yeşiltaş, Çeken ve Sormaz, 2012	Etik liderlik ve örgütsel adaletin örgütsel sapma davranışları üzerinde etkili olup olmadığını araştırma	Anket / T Testi, ANOVA, Kolmogorov-Smirnow Testi,	Öğrenciler ileride çalışacakları işletmeleri tercih ederken etik uygulamalar kapsamındaki işletme uygulamalarını önemstediklerini belirtmişlerdir.
Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi	Otel işletmelerinde çalışanların paraya olan tutumunun mesleki etik değerler açısından incelenmesi	Ünlüönen ve Arslan, 2012	Mesleki etik kavramının turizm sektöründe yansımalarının görülmesi ve mesleki etik kavramı üzerinde para olgusunun etkili olup olmadığının araştırılmasıdır	Betimsel İstatistikler, Ki Kare	Cinsiyet faktörünün etik karar verme davranışı üzerinde önemli derecede farklılık yaratmadığını ortaya konmuştur.

Tablo 4. Türkiye’de Diğer Dergilerde Yayımlanan Turizm ve Etik Konulu Makaleler (Devam)

Dergi	Makale Adı	Yazar/Yıl	Amaç	Analiz	Sonuç
İşletme Araştırmaları Dergisi	Liderliğin etik boyutu: Etik liderliğin otel işletmelerindeki işgörenler tarafından algılanması	Tuna ve Yeşiltaş, 2013	Otel işletmelerinde etik liderliğin işgörenler tarafından farklı algılanıp algılanmadığını araştırmak	Frekans Analizi, T Testi, Tukey-HSD Testi, ANOVA	İşletmenin sahiplik yapısı, yaş değişkeni ve işyerinde hizmet süresi ile etik liderlik arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.
Balkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Çalışanların örgütsel adalet algılarında yöneticilerinin etik liderlik davranışlarının rolü	Kugun, Aktaş ve Gürpekk, 2013	Yöneticilerin etik liderlik davranışlarının sağlık çalışanlarının örgütsel adalet alguları üzerindeki etkilerini ortaya koymak	Çoklu Regresyon Analizi	Yöneticilerin göstermiş olduğu etik liderlik davranışlarının sağlık çalışanlarının örgütsel adalet algularını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.
Yaşar Üniversitesi Dergisi	Turizm etiği kapsamında çevresel duyarlılık	Dolmacı ve Bulgan, 2013	Turizm sektöründen ve sektörde çevre sorunlarına yol açma riski daha yüksek olan konaklama işletmelerinden beklenen duyarlılığı, almaları gereken çevre koruyucu önlemler etik ilkeleri ekseninde değerlendirmek	Kavramsal	Çevrenin tahribinin ve insanlığın kendini yok etme süreci olduğu ve bu konudaki önlemlerin başında bireylerin çevreye ve doğaya yaklaşımlarının değiştirilmesinin gerekmektedir.
Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi	Otel işletmelerinde etik iklimi iş performansı ilişkisi	Demir, 2014	Otel işletmelerinde etik iklimin iş görenlerin iş performansı üzerindeki etkisini araştırmak	Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi	Etik iklim ile iş performansı arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Etik kod, etik algı, etik iklim ve etik karar faktörlerinin iş performansını etkilediği tespit edilmiştir.
Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi	Turizm işletmelerinde yönetici ve işgören etik davranışlarının karşılaştırılması üzerine bir araştırma	Olcay ve Sürme, 2015	Turizm işletmelerinde yönetici ve işgören etik davranışlarının, stajyer öğrenci gözüyle değerlendirilmesi	Betimsel Analiz, Cronbach’s Alpha	Stajyer öğrencilerin gözüyle, yönetici ve işgören etik davranışlarının, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.
Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi	Etik liderlik, örgütsel bağlılık ve iş tatmini arasındaki ilişkide: cinsiyet ve çalışma süresinin farklılaştırıcı (moderate) rolü	Dedeoğlu, Çelik, İnandır ve Altay, 2016	Etik liderlik, örgütsel bağlılık ve iş tatmini ilişkisinde cinsiyetin ve çalışma süresinin farklılaştırıcı rolünü ortaya koymak	Çoklu Grup Analizi	Etik liderliğin örgütsel bağlılığa etkisinde hem cinsiyetin hem de çalışma süresinin farklılaştırıcı rolü olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 4. Türkiye’de Diğer Dergilerde Yayımlanan Turizm ve Etik Konulu Makaleler (Devam)

Dergi	Makale Adı	Yazar/Yıl	Amaç	Analiz	Sonuç
Namık Kemal Üniversitesi Balkan Sosyal Bilimler Dergisi	Etik liderlik ve örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişkide örgütsel sinizm ve işe yabancılaşmanın aracılık rolü: Antakya turizm sektörü çalışanları örneği	Altay ve Dedeoğlu, 2016	“Sinizm” ve “yabancılaşma” faktörlerinin aracılık rolünün saptanması, literatürde konuyla ilgili eksikliğin doldurulması	Doğrulayıcı Faktör Analizi, Korelasyon Analizi	Etik liderliğin işe yabancılaşma üzerindeki etkisinde örgütsel sinizm, duygusal ve bilişsel sinizmin sivil erdem ve diğergamlık üzerinde ise işe yabancılaşmanın dolaylı ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.
Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi	Hukuki ve etik boyutuyla medikal turizm	Gönenç, 2016	Medikal turizmin sektörün gelişiminin önünde engel olarak görülen genel etik dışı uygulamalar ve etik problemlerin Akdeniz bölgesi pazarında yaratmış olduğu olumsuz sonuçları analiz etmek	İçerik Analizi	Hastaların tedavi uygulamaları bilgilendirilmesinde, yerel halkın sağlık turizmi imkânlarına erişimlerinde, ticari amaçlar ile gereksiz ve yanlış tedavi uygulamalarında, fiyatlandırma politikalarında, inanç konusunda hassas hastalara karşı mahremiyet konusunda ve devletin yasal düzenlemelerinde etik sorunlar yaşadıkları belirtilmiştir.
Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Otel işletmelerinde yöneticilerin çalışanlara karşı etik tutumları	Şahin, Sönmez ve Eraslan, 2016	Otel yöneticilerin çalışanlara karşı davranışlarının etik açıdan değerlendirilmesi	T Testi, ANOVA, Cronbach Alfa, Faktör Analizi, Korelasyon Analizi	Yöneticilerin etik davranışları, çalışanların motivasyonunu ve verimliliğini etkilemektedir.
Akademik Bakış Dergisi	Turizm yazınında etik problemlerin tespiti ve çözüm önerileri üzerine pilot bir araştırma	Polat ve Şahin, 2016	Turizm alanında ortaya konulan bilimsel yayınlarda yaşanan etik ihlaller hakkında öğretim üyelerinin düşüncelerini incelemek	Betimsel İstatistik Yöntemi	İhlallerin ortaya çıkmasındaki en önemli nedenler akademik ilerlemenin yayın odaklı olması ve bilimsel yayınlardaki yazar sıralamasının katkıya göre yapılmamasıdır. Etik ihlallerin neden olacağı en önemli olumsuzluk ise bilimsel düşüncedeki kalitenin düşmesi ve özgünlüğün yok olması olarak belirlenmiştir.

Tablo 4. Türkiye’de Diğer Dergilerde Yayımlanan Turizm ve Etik Konulu Makaleler (Devam)

Dergi	Makale Adı	Yazar/Yıl	Amaç	Analiz	Sonuç
İşletme Araştırmaları Dergisi	Konaklama işletmelerinde örgütsel etik iklim ve örgütsel sinizm ilişkisi üzerine bir araştırma	Sarı ve Doğatekin, 2016	İstanbul ilindeki dört ve beş yıldızlı konaklama işletmeleri çalışanlarının algıladıkları örgütsel etik iklim ile örgütsel sinizm düzeyleri arasındaki ilişkileri belirlemek	Cronbach Alfa, Faktör Analizi, Korelasyon Analizi, Regresyon Analizi,	Örgütsel etik iklim ile örgütsel sinizm arasında negatif yönlü ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Örgütsel etik iklimin, örgütsel sinizmi olumsuz yönde etkilediği ve etüğün çalışan davranışlarını yönlendirdiği görülmektedir.
TURAN: Stratejik Araştırmalar Merkezi	Sağlık turizminin idari ve etik açıdan incelenmesi: Özel hastane yöneticilerine yönelik bir çalışma	Aksoy, Erkan ve Ulutin, 2017	İstanbul ilinde yer alan özel hastane yöneticilerinin sağlık turizmi konusunda etik, adli ve idari açıdan farkındalıklarının tespit edilmesi	Frekans ve Yüzde Analizi	Araştırma kapsamındaki hastanelerde, yabancı uyruklu hastalara hizmet sırasında karşılaşılan sorunların başında iletişim eksikliği gelmektedir.
İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi	Web tabanlı pazarlama yapan seyahat acentalarının pazarlama faaliyetlerinin etik açıdan değerlendirilmesi	Şahin Ören, 2017	Web tabanlı pazarlama yapan seyahat acentalarının etik davranışlarının seyahat tüketicileri açısından, pazarlama karması unsurlarına göre incelemek	Cronbach’s Alpha, Frekans, Yüzde Analizi, Faktör Analizi, T-Testi, ANOVA, Scheffe Testi	Web tabanlı pazarlamada fiyat, hizmet kalitesi ve güven tüketiciler için önemlidir. Tüketicilerin cinsiyetleri açısından ürün ve tutundurma etiği önemli bir farklılık gösterirken fiyat etiği ve dağıtım etiği önemli olmamaktadır. Tüketicilerin yaşları açısından ürün etiği önemli farklılıklar göstermektedir.
Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Turist rehberliğinde meslek etiği ilkelerinin faydacı etik yaklaşımı ile belirlenmesi	Düz, 2017	Faydacı etik açısından turist rehberliği mesleğinde etik ilkeleri belirlemek	Yarı Yapılandırılmış Görüşme / İçerik Analizi	Turist rehberliği mesleğinde etik ilkelerin turist rehberlerinin taşıdığı mesleki sorumluluklar, rehberlerin kendi aralarındaki ilişkiler, rehberlerin turistler ve diğer turizm paydaşlarıyla ilişkileri çerçevesinde geliştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. Türkiye’de Diğer Dergilerde Yayımlanan Turizm ve Etik Konulu Makaleler (Devam)

Dergi	Makale Adı	Yazar/Yıl	Amaç	Analiz	Sonuç
Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi	Turizmde küresel etik kodların uygulanma düzeyleri: Turizm eğitimi alan öğrenciler üzerinde bir araştırma	Koçoğlu ve Avcı, 2018	Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan yükseköğretim öğrencilerinin turizmde küresel etik kodların uygulanma düzeylerini algılamalarının belirlenmesi	Frekans Analizi, Kruskal Wallis, Mann Whitney U Testi	Öğrencilerin, Turizmde Küresel Etik İlkelerin uygulandığına çoğunlukla katıldığı, büyük bir çoğunluğunun Turizmde Küresel Etik kodları daha önce duyduğu ve bilgi sahibi oldukları belirlenmiştir.
Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	Konaklama ve seyahat işletmelerinde yaşanan etik sorunlar üzerine kavramsal bir değerlendirme	Olcay, Özkan ve Göçebeler, 2018	Konaklama ve seyahat işletmelerinde yaşanan etik sorunların belirlenmesi	Kavramsal	Araştırmada konaklama işletmesi departmanlarında ve seyahat işletmelerinde etik sorunlar yaşandığı tespit edilmiştir.
Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi	Turizmde pazarlama eğitimi ile pazarlama etiği arasındaki ilişkinin belirlenmesi:Atatürk Üniversitesi turizm fakültesi örneği	Türkmendağ, Türkmendağ ve Hassan, 2018	Turizmde pazarlama eğitimi ile pazarlama etiği arasındaki ilişkinin belirlenmesi	T Testi, Yapısal Eşitlik Modellemesi	Turizm pazarlaması dersine yönelik tutum ölçeği boyutlarından ilgi boyutunun pazarlamada etik davranış boyutlarının tümünü olumlu olarak etkilediği tespit edilmiştir. Öğrencilerin etik davranışlarının çalışma tecrübesi edinmelerine göre de değişmediği görülmüştür.
Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi	Tüketicilerin seyahat acentaları web tabanlı uygulamalarını etik yönden değerlendirmeleri	Güllü ve Aşar, 2018	Web tabanlı pazarlama yapan seyahat acentalarına karşı müşterilerin etik algılarını araştırarak literatüre ve sektöre katkıda bulunmak	Faktör Analizi, Cronbach’s Alpha, Kolmogorov Simirnov Testi, T Testi	Halkın seyahat acentalarının web tabanlı pazarlama yöntemlerine karşı etik algısının düşük olduğu, satın alma davranışı sırasında bu sitelere karşı hem şüphe ve güvensizlikle yaklaştığı hem de etik dışı durumları yorumlamada zorlandığı sonucuna ulaşılmıştır.
İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	Otel işletmelerinde etik liderlik davranışının örgütsel adalet üzerine etkisi	İnak, Özkoç ve Kırıcı, 2018	Otel işletmeleri çalışanlarının örgütsel adalet algılarına etki eden etik liderlik davranışını analiz etmek	Faktör Analizi, Korelasyon Analizi, Regresyon Analizi,	Otel işletmesi çalışanlarının etik liderlik davranışının yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 4. Türkiye’de Diğer Dergilerde Yayımlanan Turizm ve Etik Konulu Makaleler (Devam)

Dergi	Makale Adı	Yazar/Yıl	Amaç	Analiz	Sonuç
Türk İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi	Helal konseptli otel işletmelerinde çalışma isteğinin etik algı, birey-örgüt uyumu ve örgütsel bağlılık açısından incelenmesi	Seçilmiş, Ceylanlar, 2018	Hentüz niş pazar konumundaki helal turizm kapsamında, çalışanların helal konseptli otel işletmelerinde çalışma isteğinin; etik algıları, birey-örgüt uyumu ve örgütsel bağlılıkları açısından belirlenmesi	Cronbach’s Alpha, Faktör Analizi, Tukey Testi, Lojistik Regresyon Analizi, Ki Kare, T Testi	Eğitim düzeyi, görev, iş tecrübesi ve örgütsel bağlılığın helal konseptli otel işletmelerinde çalışma isteğini etkilediği bulunmuştur. Etik algı ve birey-örgüt uyumu değişkenleri helal konseptli otellerde çalışma tercihi açısından anlamlı değildir
Türk İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi	Etik liderlik algısının psikolojik kontrat ihlali ve örgütsel özdeşleşme üzerine etkisi: Antalya ilindeki beş yıldız konaklama işletmeleri üzerine bir araştırma	Türk ve Akbaba, 2018	Antalya ilindeki beş yıldız konaklama işletmelerinde etik liderlik algısının psikolojik kontrat ihlali ve örgütsel özdeşleşme üzerine etkisinin belirlenmesi	T Testi, ANOVA, Korelasyon Analizi, Regresyon Analizi	Etik liderlik ile psikolojik kontrat ihlali arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki, örgütsel özdeşleşme ile pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir.
İş Ahlakı Dergisi	Birey-Örgüt Uyumunun Etik Algı ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki Aracılık Etkisi: Helal Konseptli Otel İşletmelerinde Bir Araştırma	Seçilmiş ve Ceylanlar, 2019	Çalışanların, örgütsel etik ortamı nasıl algıladıkları ve bu algılarının örgüt ile uyumlarını ve örgüte bağlılıklarını etkileyip etkilemediği, etkiliyorsa ne yönde etkilediğinin belirlenmesi.	Faktör, korelasyon, hiyerarşik regresyon	Etik değişkeninin birey-örgüt uyumu değişkeni aracılığı ile örgütsel bağlılık değişkenini kısmi olarak etkilediği, örgütsel bağlılık ile etik algı ilişkisinde birey-örgüt uyumu dışında başka değişkenlerin de aracı olabileceği sonucuna varılmıştır.
Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi	Örgütsel Etik Değerler ve Etik Davranışın, Örgütsel Bağlılığa ve İş Tatminine Etkisi: Otel İşletmeleri Örneği	Çatır, 2019	Otel işletmelerinde örgütsel etik değerler ve etik davranışın, örgütsel bağlılık ve iş tatmini üzerindeki etkisini araştırmak.	Faktör, korelasyon, regresyon	Örgütsel etik değerler ve etik davranışın örgütsel bağlılık ve iş tatmini üzerinde olumlu bir etkisi vardır
Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	Restoran İşletmelerinde Etik Liderlik ve Örgütsel Bağlılık	Eşitti, 2019	Etik liderlik, örgütsel bağlılık ve servis iklimi konularını restoran işletmeleri bağlamında değerlendirmek ve servis ikliminin örgütsel bağlılık üzerinde aracı değişken rolünü araştırmaktır	Doğrulayıcı Faktör Analizi, Korelasyon, Yapısal Eşitlik Modeli	Yönetici desteğinin örgütsel bağlılık üzerinde doğrudan önemli bir etkisini ortaya koymaktadır. Ayrıca etik liderlik servis iklimini de olumlu yönde etkilemektedir. Etik liderlik restoran çalışanlarının örgütsel bağlılığını artırmakta ve servis olumlu iklimi bu etkiyi güçlendirmektedir

Tablo 4 incelendiğinde, turizm dergileri dışındaki dergilerde yayımlanan turizm ve etik konulu makalelerde daha çok nicel yöntemin benimsendiği görülmektedir. Buna ek olarak turizm dergileri dışındaki dergilerde yayımlanan makalelerin sayısının daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır.

5. Sonuç ve Öneriler

Araştırmada ortaya koyulan detaylı veriler, turizm araştırmacılarının turizmde etik kavramının ele alınış biçimlerine, birlikte ele alındıkları konulara, araştırma yöntemlerine ve araştırmaların sonuçlarına dair detaylı bilgiler ortaya koymaktadır. Bu bilgiler, turizm araştırmacılarının konu turizm ve etik konulu çalışmalarında konu seçimine ve araştırma yöntemlerinin belirlenmesine katkı sağlayacaktır. Tablolarda kronolojik olarak verilen makaleler, araştırmacıların turizm ve etik konulu makalelerinin 2003-2019 yılları arasında

gösterdiği gelişmeyi ve gelmiş olduğu noktayı analiz etmeleri açısından da önemli bir rehber durumundadır.

Çalışmada ele alınan turizm ve etik konulu makaleler incelendiğinde, çalışmaların turizm işletmeleri, çalışanlar, yöneticiler, öğrenciler, akademisyenler, müşteriler, hastalar ve yerel halkı konu aldıkları ortaya çıkmıştır. Buna ek olarak hem turizm dergilerinde yayımlanan makalelerde hem de turizm dergileri dışında yayımlanan makalelerde nicel yöntemin daha çok benimsendiği ortaya çıkmıştır. Konu seçimleri açısından değerlendirildiğinde ise çalışmaların daha çok, yönetim ve pazarlama alanlarında yoğunlaştığı ortaya çıkmıştır. Araştırmanın 17 yıllık geniş bir zaman dilimini ele aldığı göz önünde bulundurulduğunda makale sayısının yetersiz (57) olduğu göze çarpmaktadır. Benzer bir sonuç, ulusal turizm kongrelerinde yayımlanan turizm ve etik konulu bildiriler için de ortaya çıkmıştır (Baytok vd., 2019). Diğer taraftan, yazarlar incelendiğinde, turizm alanının öncü isimlerinin yazarlar arasında olduğu ve etik konusuna ilgi gösterdiği söylenebilir.

Gelecekte yapılacak araştırmalarda etiğin alt dallarını turizm bağlamında inceleyen konulara yer verilmesi literatürün gelişmesine katkı sağlayacaktır. Bununla birlikte, etik ile birlikte ele alınabilecek kavramları inceleyen çalışmaların yapılması da turizm ve etik konulu çalışmaların gelişimine katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Akan, P. (2007). Uygulama Açısından İş Etiği Kuralları ve Evrensel Turizm Etiği İlkeleri, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18 (1): 7-20.
- Akbaba, A. ve Erenler, E. (2011). Etik Karar Verme ve Cinsiyet Farklılıkları Üzerine Bir Araştırma, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31: 447-464.
- Akıncı Vural, Z.B. ve Coşkun, G. (2011). Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Etik, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1: 61-87.
- Akoğlan Kozak, M. ve Şahin, S. (2018). Bilgi İfşası (Whistleblowing) ve Etik İkilem Üzerine Çıkarımlar, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 29 (1): 31-38.
- Akova, O. ve Çalık, İ. (2008). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Etik Algılamaları, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 1: 1-13.
- Aksoy, C. Erkan, I. Ve Ulutin, C. (2017). Sağlık Turizmi'nin İdari ve Etik Açından İncelenmesi: Özel Hastane Yöneticilerine Yönelik Bir Çalışma, *TURAN: Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 9 (33): 68-72.

- Al, U. (2008). Türkiye'nin Bilimsel Yayın Politikası, Atıf Dizinlerine Dayalı Bibliyometrik Bir Yaklaşım, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Ali, A. (1987). Scaling an Islamic Work Ethic, *The Journal Of Social Psychology*, 128 (5): 575-583.
- Altay, H. ve Dedeoğlu, B. B. (2016). Etik Liderlik ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Arasındaki İlişkide Örgütsel Sinizm v İşe Yabancılaşmanın Aracılık Rolü: Antakya Turizm Sektörü Çalışanları Örneği, *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, Aralık: 458-474.
- Aslan, A. ve Kozak, M. (2006). Turizmde Gelişme ve Etik Sorunları: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 6 (1): 49-61.
- Avcı, N. ve Küçükusta, D. (2009). Konaklama İşletmelerinde Örgütsel Öğrenme, Örgütsel Bağlılık ve İşten Ayrılma Eğilimi Arasındaki İlişki. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 20(1),33-44.
- Aydın, İ. (2018). *Eğitim ve Öğretimde Etik*, Ankara: PEGEM Akademi.
- Aydın, E., Şimşek, A. ve Çilesiz, E. (2015). Potansiyel İşgücü Olarak Turizm Öğrencilerinin Etik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesine Yönelik Bir Uygulama, *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 5 (2): 20-42.
- Aysen, E. (2015). İşletmelerin Etik Uygulamalarının Tüketici Satınalma Davranışlarına Etkisi Üzerine Bir Araştırma, *Journal of Recreation and Tourism Research*, 2 (1), 22-35.
- Bayram, A.T. (2019). Türk Turizm Alan Yazınında Kadınlar Üzerine Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi, *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 8 (2): 56-77.
- Baytok, A. Çetin, A. Boyraz, M. Mutlu, H. ve Katırcıoğlu, E. (2019). Etik ve Sosyal Sorumluluk Konulu Bildirilerin Bibliyometrisi: Ulusal Turizm Kongreleri Örneği (2009-2017), *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3 (1): 65-81.
- Boğan, E. Çalışkan, C. ve Dedeoğlu, B.B. (2018). Turizm Yazınında Kurumsal Sosyal Sorumluluk: Türkiye'de Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi, *Turizm Akademik Dergisi*, 5 (2): 47-62.
- Bozok, D. Kılıç, S.N. ve Özdemir, S.S. (2017). Turizm Literatüründe Kırsal Turizmin Bibliyometrik Analizi, *Journal Of Human Sciences*, 14 (1): 187-202.

- Cevizkaya, G. İlsay, S. ve Avcıkurt, C. (2014). Turizm Alan Yazınında Engelliler İle İlgili Çalışmaların Bibliyometrik Profili (2000-2013), *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 2: 101-108.
- Çatır O. (2019). Örgütsel etik değerler ve etik davranışın, örgütsel bağlılığa ve iş tatminine etkisi: otel işletmeleri örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 10(1), 60-72.
- Çetinkaya, M.Y. (2013). Turizm Araştırmalarında Etik Üzerine, *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 10 (1): 86-95.
- Dedeoğlu, B.B. Çelik, S. İnanır, A. ve Altay, H. (2016). Etik Liderlik, Örgütsel Bağlılık ve İş Tatmini Arasındaki İlişkide: Cinsiyet ve Çalışma Süresinin Farklılaştırıcı (Moderate) Rolü, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 14 (4): 45-70.
- Demir, M. (2014). Otel İşletmelerinde Etik İklimin-İş Performansı İlişkisi, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 9 (2), 363-378.
- Dolmacı, N. ve Bulgan, G. (2013). Turizm Etiği Kapsamında Çevresel Duyarlılık, *Journal of Yasar University*, 29 (9): 4853-4871.
- Doğan, S., Şanlıer, N. Ve Tuncer, M. (2010). Yiyecek İçecek İşletmelerinin Satış Çabalarında Etik: Kastamonu İli Örneği, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18 (1), 241-256.
- Doğdubay, M. ve Karan, İ. (2015). Yiyecek –İçecek İşletmelerinde Etik Uygulamaların SWOT Analizi İle Değerlendirilmesi, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 3(4), 24-32.
- Düz, B. (2017). Turist Rehberliğinde Meslek Etiği İlkelerinin Faydacı Etik Yaklaşımı İle Belirlenmesi, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10 (2): 1639-1661.
- Efendi, M. ve Karakaş Tandoğan, G. (2018). Otobüs Kaptanlarının Yerli Turistlerin Etik Dışı Davranışlarını Değerlendirmeleri Üzerine Bir Araştırma, *Seyahat ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 13: 96-114.
- Erdoğan Aracı, Ü. (2019). Etik Liderlik İle İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişkide Yapıcı Ses Çıkartma Davranışının Aracı Rolü, *Turizm Akademik Dergisi*, 6 (1), 17-30.
- Erkol Bayram, G. (2018). Etik Değerler ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi Üzerine Turizm İşletmeleri Örneğinde Bir Araştırma, *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 228-259.

- Eşitti, B. (2019). Restoran İşletmelerinde Etik Liderlik ve Örgütsel Bağlılık: Servis İkliminin Rolü, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21: 43-64.
- Furnham, A. (1982). The Protestant ork Ethic and Attitudes Towards Unemployment, *Journal of Occupational Psychology*, 55: 277-285.
- Gönenç, F. İ. (2016). Hukuki ve Etik Boyutuyla Medikal Turizm, *Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22 (3): 1173-1184.
- Güllü, K. Ve Aşar, D. (2018). Tüketicilerin Seyahat Acentaları WEB Tabanlı Uygulamalarını Etik Yönden Değerlendirmeleri, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9: 1254-1284.
- Hall, C. M. (2011). Publish and Perish ? Bibliometric Analysis, journal ranking and the assessment of research quality in tourism, *Tourism Management*, 32: 16-27.
- https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/imported_images/37802/gcetbrochureglobalcodeen.pdf (Erişim Tarihi:12.01.2020).
- İlban, M.O. Akkılıç, M.E. Varol, İ. ve Güleç, E. (2015). Engelli Müşterilerin Konaklama İşletmelerine İlişkin Tutum ve Beklentilerinin Belirlenmesi, *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 13 (1): 93-108.
- İnak, A. Özkoç, A. G. ve Kırıcı, E. (2018). Otel İşletmelerinde Etik Lider Davranışının Örgütsel Adalet Üzerine Etkisi, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14: 286-309.
- İşgüden, B. ve Çabuk, A. (2006). Meslek Etiği ve Meslek Etiğinin Meslek Yaşamı Üzerindeki Etkileri, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (16): 59-86.
- Kara, D. Arslantürk, Y. (2013). Öğrencilerin Öğretim Üyelerinin Davranışlarını Etik Çerçevesinde Algılamaları Üzerin Bir Araştırma, *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2: 6684.
- Kasemodel, M.G.C., Makishi, F., Souza, R. and Silva, V.L. (2016). Following The Trail of Crumbs: A Bibliometric Study On Consumer Behaviour In The Food Science and Technology Field, *International Journal Of Food Science and Technology Field*, 5 (1): 73-83.

- Kavkalı, Z. ve Yeşiltaş, M. (2018). Etik Örgüt Kültürünün Sorun Bildirme Davranışına Etkisi: Ankara İlinde Faaliyet Gösteren Dört ve Beş Yıldızlı Otellerde Uygulama, *Turizm Akademik Dergisi*, 5 (2): 85-96.
- Kırel, Ç. (2000). *Örgütlerde Etik Davranışlar, Yönetimi ve Bir Uygulama Çalışması*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Koc, E. & Boz, H. (2014). Triangulation in Tourism Research: A Bibliometric Study of Top Three Tourism Journals, *Tourism Management Perspectives*, 12: 9-14.
- Koçoğlu, C.M. ve Avcı, M. (2018). Turizmde Küresel Etik Kodların Uygulanma Düzeyleri: Turizm Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerinde Bir Araştırma, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (1): 539-553.
- Koseoglu, M.A., Rahimi, R., Okumus, F. & Liu, J. (2016). Bibliometric Studis In Tourism, *Annals of Tourism Research*, 61: 180-198.
- Kozak, N. (2001). Sağlık, Sosyal ve Teknik Bilimleri Alanlarında Yayımlanmakta Olan Akademik Dergiler Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme“ *Türk Kütüphaneciliği*, 15(3): 296-310.
- Kugun, O. A. Aktaş, E. ve Güripek, E. (2013). Çalışanların Örgütsel Adalet Algılarında Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışlarının Rolü, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Dergisi*, 16 (30): 151-166.
- Nebioğlu, O. (2019). Turizm ve Yiyecek Tüketimi: Uluslararası Alanyazın Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz, *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 16 (1): 71-88.
- Okumus, B., Koseoglu, M.A. & Ma, F. (2018). Food And Gastronomy Research In Tourism And Hospitality: A Bibliometric Analysis, *International Journal Of Hospitality Management*, 73: 64-74.
- Olçay, A., Özkan, B., Göçebeler, M. F., (2018). Konaklama ve Seyahat İşletmelerinde Yaşanan Etik Sorunlar Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 17 Etik Özel Sayı: 1-11.
- Olçay, A. ve Sürme, M. (2015). Turizm İşletmelerinde Yönetici ve İşgören Etik Davranışlarının Karşılaştırılması Üzerine Bir Araştırma, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (37): 1114-1131.

- Özbek, V. Akkılıç, M.E., İlban, M.O. (2011). Tüketicilerin Seyahat Acentalarına İlişkin Etik Algıları ve Niyetlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, *Ege Akademik Bakış*, 11 (2), 325-338.
- Özdemir, M. (2008). Kamu Yönetiminde Etik, Uluslararası Yönetim, *İktisat ve İşletme Dergisi, ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (7): 179-195.
- Özel, Ç. H. ve Kozak, N. (2012). Turizm Pazarlaması Alanının Bibliyometrik Profili (2000-2010) ve Bir Atıf Analizi Çalışması. *Türk Kütüphaneciliği*, 26 (4): 715-733.
- Payne, D. ve Dimanche, F. (1996). Towards A Code Of Conduct For The Tourism Industry: An Ethics Model, *Journal Of Business Ethics*, 15: 997-1007.
- Pelit, E. ve Güçer, E. (2004). Turizm Pazarlamasında Karşılaşılan Etik Sorunlar: Hizmet Pazarlama Karması Elemanları Kapsamında Teorik Bir İnceleme, *Turizm Akademik*, 1: 65-87.
- Pelit, E. ve Arslantürk, Y. (2011). Turizm İşletmelerinin İş Etiğine Yönelik Uygulamalarının Çalışma Yeri Tercihindeki Önemi: Turizm Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16 (1): 163-184.
- Polat, E. ve Şahin, B. (2016). Turizm Yazınında Etik: Problemlerin Tespiti ve Çözüm Önerileri Üzerine Pilot Bir Araştırma, *Akademik Bakış Dergisi*, 55: 604-629.
- Pritchard, A. (1969). Statistical Bibliography or Bibliometrics, *Journal of Documentation*, 25: 348-349.
- Ruhanen L., Weiler, B., Moyle, B.D. & McLennan, C. J. (2015). Trends and Patterns in Sustainable Tourism Reserach: A 25 Year Bibliometric Analysis, *Journal of Sustainable Tourism*, 23 (4): 517-535.
- Sarı, Y. ve Doğanekin, A. (2016). Konaklama İşletmelerinde Örgütsel Etik İklim ve Örgütsel Sinizm İlişkisi Üzerine Bir Araştırma, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 8 (3): 222-250.
- Sarıuşık, M., Akova, O. ve Çontu, M. (2006). Otel Yöneticilerinin Etik Politika ve Yöntemlere Yaklaşımları Üzerine Ampirik Bir Araştırma, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 17 (1): 22-34.

- Seçilmiş, C. ve Ceylanlar, N. A. (2018). Helal Konseptli Otel İşletmelerinde Çalışma İsteğinin Eti Algı, Birey-Örgüt Uyumu ve Etik Algı Açısından İncelenmesi, *Türk İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (19): 107-127.
- Seçilmiş, C. ve Ceylanlar, N. A. (2019). Birey- Örgüt Uyumunun Etik Algı ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki Aracılık Etkisi: Helal Konseptli Otel İşletmelerinde Bir Araştırma, *İş Ahlakı Dergisi*, 12 (1): 39-73.
- Sü Eröz, S. ve Doğdubay, M. (2012). Turistik Ürün Tercihinde Sosyal Medyanın Rolü ve Etik İlişkisi, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 27 (1): 133-157.
- Şahin, B. (2011). Pazarlama Faaliyetlerinde Etik Karar Verme Süreci: Seyahat Acentesi Çalışanları Üzerine Bir Araştırma, *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 8 (2): 73-86.
- Şahin, B. Sönmez, B. ve Eraslan, H. (2016). Otel İşletmelerinde Yöneticilerin Çalışanlara Karşı Etik Tutumları, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 (36-1): 583-603.
- Şahin Ören, T. (2017). WEB Tabanlı Pazarlama Yapan Seyahat Acentalarının Pazarlama Faaliyetlerinin Etik Açısından Değerlendirilmesi, *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, 15: 1-24.
- Şeker, F. Ve Unur, K. (2018). Lisans Düzeyinde Eğitim Alan Turizm Öğrencilerinin Etik Yargılarının İncelenmesi, *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 15 (2), 336-351.
- Şentürk, F.K. (2017). Etik Liderliğin Belirleyicileri Olarak Kişilik, Örgüt Kültürü ve Dini Yönelim: Antalya'daki Dört ve Beş Yıldızlı Otellerde Bir Uygulama, *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14 (3): 186-206.
- Tarakçıoğlu, S. (2003). Yönetici Etik Davranışlarının Değerlendirilmesinde Cinsiyet Faktörü: Ankara'daki Otel İşletmelerinin Sınır Departmanlarında Ampirik Bir Araştırma, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2: 180-219.
- Tayfun, A. Ülker, M. Gökçe, Y. Tengilimoğlu, E. Sürücü, Ç. ve Durmaz, M. (2018). Turizm Alanında Yiyecek ve İçecek ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi, *Journal of Tourism And Gastronomy Studies*, 6 (2): 523-547.
- Temizkan, S. Pınar, Çiçek, D. ve Özdemir, C. (2015). Sağlık Turizmi Konusunda Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Profili, *International Journal Of Human Sciences*, 12 (2): 394-415.

- Tuna, M., Bircan, H. ve Yeşiltaş, M. (2012). Etik Liderlik Ölçeği'nin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması: Antalya Örneği, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 26 (2), 143-155.
- Tuna, M. ve Yeşiltaş, M. (2013). Liderliğin Etik Boyutu: Etik Liderliğin Otel İşletmelerindeki İşgörenler Tarafından Algılanması, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5 (3): 184-209.
- Tuna, M. ve Yeşiltaş, M. (2014). Etik İklim, İşe Yabancılaşma ve Örgütsel Özdeşleşmenin İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkisi: Otel İşletmelerinde Bir Araştırma, *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25 (1), 105-117.
- Türk, M. ve Akbaba, M. (2018). Etik Liderlik Algısının Psikolojik Kontrat İhlali ve Örgütsel Özdeşleşme Üzerine Etkisi: Antalya İlindeki Beş Yıldızlı Konaklama İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma, *Türk ve İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (16), 382-407.
- Türkmendağ, T. Türkmendağ, Z. ve Hassan, A. (2018). Turizmde Pazarlama Eğitimi ile Pazarlama Etiği Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi: Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesi Örneği, *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, (7): 230-245.
- Ünlüöner, K. ve Arslan, E. (2012). Otel İşletmelerinde Çalışanların Paraya Olan Tutumunun Mesleki Etik Değerler Açısından İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(40): 173-187.
- Yarcan, Ş. (2007). Profesyonel Turist Rehberliğinde Mesleki Etik Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18 (1): 33-44.
- Yeşiltaş, M. Çeken, H. ve Sormaz, Ü. (2012). Etik Liderlik ve Örgütsel Adaletin Örgütsel Sapma Davranışları Üzerindeki Etkisi, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28: 18-39.
- Yıldırım, G. ve Kadioğlu, S. (2007). Etik ve Tıp Etiği Temel Kavramları, *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 29 (2): 7-12.
- Yıldız, G. (2010). Muhasebe Mesleğinde Meslek Etiği ve Kayseri İl Merkezinde Bir Uygulama, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 36: 155-178.
- Yılmaz, G. (2017). Restoranlarda Bahşiş İle İlgili Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi, *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14 (2): 65-79.

Yilmazer, A. ve Bahadır, İ. (2011). Otel İşletmelerinde Önbüro Çalışanlarının Etik Algılamalarına Yönelik Bir Araştırma, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20 (3): 21-40.

Zengin, B. ve Şen, L. (2006). Seyahat Acentelerinin Pazarlama Faaliyetlerinde Karşılaşılan Etik Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Pazarlama Dünyası Dergisi*, 54-63.